

M E R K U R I U S Z

1/2021 (rocz. XVI)

Notka wstępna – noworoczna

Moja mama czasami wspominała jak dziwiła się swojej mamie kiedy ona w wieku dojrzałym i późniejszym skarżyła się jak ten czas leci, sama mając wrażenie, że się wlecze. A sama później, kiedy lat jej przybyło stwierdziła, że czas posuwa się szybciej niż w młodości. Tego doświadczenia chyba każdy z nas, który przekroczył wiek młodości, doznał. Pod tytułem pisemka widnieje rok 2021, który jeszcze przed kilku, może kilkudziesięciu laty, był prawie że abstrakcyjnym. Czasu zatrzymać się nie da, do każdego roku ale wступujemy z nadzieją, że przyniesie coś dobrego albo przynajmniej, że nie przyniesie nic gorszego niż rok miniony.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej podjął szereg uchwał, którymi ustanowił rok 2021 rokiem wybitnych osobistości i czynów społecznych. Podjął też uchwałę na **zakończenie obchodów 100. rocznicy urodzin św. Jana Pawła II**. W tej uchwale czytamy ... *Papież Jan Paweł II, którego 100. rocznicę urodzin obchodziliśmy w 2020 r., odegrał ważną rolę nie tylko w dziejach Polski, ale również w historii świata. Był niekwestionowanym autorytetem i duchowym przywódcą milionów katolików na całym świecie, a za swe wysiłki na rzecz pokoju oraz wkład w rozwój międzywyznaniowego dialogu i współpracy między narodami był ceniony wśród wyznawców innych religii i osób niewierzących. Był też wytrwałym propagatorem godności i wolności jednostki oraz praw narodów do samostanowienia. ... Senat Rzeczypospolitej Polskiej wyraża wdzięczność i uznanie wszystkim instytucjom, szkołom, uczelniom, muzeom, fundacjom, placówkom kultury, jak również osobom, które przyczyniły się do upamiętnienia życia i dzieła naszego Wielkiego Rodaka.*

Uchwałą Senatu rok 2021 stał się **Rokiem Cypriana Norwida**, który ... *W zgodnej opinii wielu specjalistów Cyprian Norwid to jeden z najwybitniejszych polskich twórców. Laureat Nagrody Nobla Josif Brodski uznał go za najlepszego poetę XIX wieku w literaturze światowej, a św. Jan Paweł II pisał o nim w roku 2001: „Cyprian Norwid pozostawił dzieło, z którego emanuje światło pozwalające wejść głębiej w prawdę naszego bycia człowiekiem, chrześcijaninem, Europejczykiem i Polakiem”.*

Rok 2021 jest też **Rokiem Prymasa Tysiąclecia Stefana Kardynała Wyszyńskiego** ... *W roku 2021 przypada: 120. rocznica urodzin i 40. rocznica śmierci jednego z największych Polaków XX wieku – Prymasa Tysiąclecia Stefana Kardynała Wyszyńskiego. ... Wielki Polak, święty Jan Paweł II powiedział do kard. Stefana Wyszyńskiego tuż po swoim wyborze: „Nie byłoby na Stolicy Piotrowej tego Papieża Polaka (...) gdyby nie było Twojej wiary niecofającej się przed więzieniem i cierpieniem, Twojej heroicznej nadziei, Twojego zawierzenia bez reszty Matce Kościoła, gdyby nie było Jasnej Góry i tego całego okresu dziejów Kościoła w Ojczyźnie naszej, który jest związany z Twoim biskupim i prymasowskim posługiwaniem”. ... Senat Rzeczypospolitej Polskiej, ustanawiając rok 2021 Rokiem Prymasa Tysiąclecia Stefana Kardynała Wyszyńskiego, oddaje Mu szczególny hołd i wyraża pamięć, szacunek i wielkie uznanie dla Jego całego życia, które było wielkim świadectwem umiłowania Ojczyzny i Rodaków. Swym życiem służył Polsce i Kościołowi.*

Następną uchwałą Senat Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił rok 2021 **Rokiem Polskiej Tradycji Konstytucyjnej**. ... *Rok 2021 to rok dwóch rocznic o niezwykłym znaczeniu dla polskiej tradycji konstytucyjnej: 230-lecia Konstytucji 3 maja i 100-lecia Konstytucji marcowej. ... Senat Rzeczypospolitej Polskiej, wyrażając szacunek dla ustrojowych dokonań naszych przodków, mając przekonanie o kluczowym znaczeniu wolności i dobrego prawa w kulturze politycznej Polaków, ogłasza rok 2021 Rokiem Polskiej Tradycji Konstytucyjnej.*

Dalszym ustanowieniem rok 2021 stał się **Rokiem Powstań Śląskich**. ... *Powstania Śląskie (1919 – 1921) to trzy zrywy ludności polskiej Górnego Śląska, w których życie oddało kilka tysięcy osób. Do dziś nie wiadomo, ilu powstańców tak naprawdę walczyło. Podaje się liczbę kilkudziesięciu tysięcy. Nie znamy wszystkich nazwisk. Dziś uczestnicy walk nie mogą już o nich opowiedzieć, gdyż ostatni z weteranów odszedł na wieczną wartę. Dlatego na nas spoczywa obowiązek pamiętania. Bez względu na ocenę historyczną czy prowadzone spory jesteśmy winni Powstańcom szacunek i cześć, tak jak i innym bohaterom naszej historii. ... Senat Rzeczypospolitej Polskiej składa hołd Powstańcom Śląskim za ich patriotyzm i umiłowanie polskości oraz męstwo i hart ducha w walkach w latach 1919 – 1920 – 1921, które przyczyniły się do objęcia części Górnego Śląska, po sześciu wiekach podlegania czeskiej i niemieckiej jurysdykcji, przez odradzające się Państwo Polskie.*

Następnym ustanowieniem rok 2021 stał się **Rokiem Pracowników Ochrony Zdrowia**. ... *Bieżący rok przejdzie do historii jako pierwszy rok światowej pandemii koronawirusa. Niestety, ostatnie miesiące pokazują, że choroba nie poddaje się i ciągle musimy żyć w jej cieniu. Polska, podobnie jak i cały świat, po wielu latach epidemicznego spokoju, cały czas mierzy się z koronawirusem, pracownicy ochrony zdrowia z narażeniem zdrowia i życia walczą z nieznanym do końca zagrożeniem i będą to robić przez najbliższe miesiące, a może i lata. ... Senat Rzeczypospolitej Polskiej, ustanawiając rok 2021 Rokiem Pracowników Ochrony Zdrowia, oddaje im hołd oraz wyraża szacunek i uznanie dla ich wielkiej pracy.*

Jest też uchwała w **650. rocznicę śmierci Króla Kazimierza Wielkiego**. ... *5 listopada 1370 r. zmarł na Wawelu Kazimierz Wielki. Kilkanaście lat po śmierci ostatniego króla polskiego z dynastii Piastów śląski kronikarz, patrzący wówczas na państwo polskie z zewnątrz, napisał o królu Kazimierzu: „Ten Kazimierz, król Polski, był człowiekiem w swoich czasach opatrnościowym, miłował pokój i doprowadził Polskę do dobrego stanu, chętnie budował kościoły i dla zachowania pokoju odbudowywał grody pozostające w granicach królestwa i był człowiekiem posiadającym wielkie bogactwa”. ... Bez wątplenia panowanie Kazimierza Wielkiego stało się fundamentem potęgi Królestwa Polskiego w następnych stuleciach. Pamiętamy znamienne słowa Jana Długosza, który blisko 100 lat po śmierci króla napisał, że Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną. Król Kazimierz jest w historii Polski przykładem tego, iż można w świadomości potomnych zostać wielkim niekoniecznie ze względu na zasługi wojenne, ale dzięki zajmowaniu się gospodarką i prawem.*

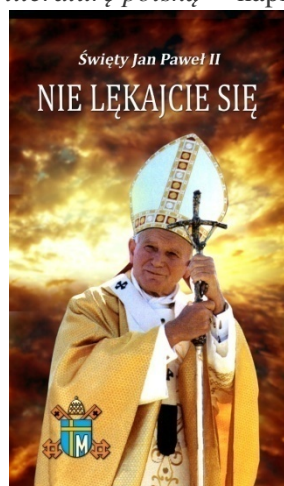
W piątek 27 listopada 2020 Sejm ustanowił następujących patronów 2021 r., i to: kard. Stefana Wyszyńskiego, Stanisława Lema, Cypriana Kamila Norwida, Krzysztofa Kamila Baczyńskiego oraz Tadeusza Różewicza. 2021 będzie także rokiem Konstytucji 3 Maja.

Sejm ustanowił **2021 Rokiem Stanisława Lema**, najwybitniejszego przedstawiciela polskiej fantastyki i jednego z najpoczytniejszych pisarzy science-fiction na świecie, autora m. in. „Cyberiady”, „Solaris” czy „Bajek robotów”. W przyszłym roku przypada 100. rocznica urodzin pisarza. „W swoich rozważaniach nad kondycją współczesnego człowieka, skutkami postępu technicznego i cywilizacyjnego dostrzegał wiele zagadnień fundamentalnych dla kultury i myśli współczesnej. Przestrzegał przed negatywnymi skutkami technicznego rozwoju cywilizacji, a jego prace teoretyczne i prognozy futurologiczne mają znaczący wpływ na definiowanie miejsca ludzkości we wszechświecie i prognozowanie jej losu” - głosi tekst uchwały.

Krzysztof Kamil Baczyński - jeden z najwybitniejszych przedstawicieli poetów pokolenia Kolumbów - to kolejny patron 2021 roku. Pośmiertnie odznaczony Krzyżem Armii Krajowej, a dwa lata temu, na mocy postanowienia prezydenta Andrzeja Dudy, otrzymał Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi dla niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej oraz osiągnięcia w działalności na rzecz rozwoju polskiej kultury. „W uznaniu zasług Krzysztofa Kamila Baczyńskiego dla polskiej sztuki, dla polskiej niepodległości i polskiej kultury, w stulecie jego urodzin, Sejm Rzeczypospolitej ogłasza rok 2021 Rokiem Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Jednocześnie Sejm Rzeczypospolitej oddaje hołd innym przedstawicielom poetów pokolenia Kolumbów poległym w trakcie okupacji niemieckiej - Tadeuszowi Gajcemu, Janowi Romockiemu, Zdzisławowi Stroińskiemu, Józefowi Szczepańskiemu i Andrzejowi Trzebińskiemu” - podkreślono w tekście dokumentu.

Patronem 2021 r. został również Tadeusz Różewicz, wybitny polski poeta, dramaturg, prozaik i scenarzysta, głęboko związany z losem pokolenia wojennego, baczny obserwator życia codziennego, społecznego i politycznego. W 2021 r. przypada 100. rocznica urodzin Różewicza. „Filozoficzna i egzystencjalna głębia obecna w twórczości Różewicza ma charakter uniwersalny, dzięki czemu nie

tylko trafia do odbiorców z całego świata, ale jeszcze długo będzie oddziaływać na współczesną literaturę polską” - napisano w dokumencie.

Z satysfakcją zaznaczyliśmy fakt, że działalność na polu polonijnym jest zauważana w kręgach miejscowych, tak i w placówkach, które pomagają Polonii niby z urzędu, ale z odczuwalną sympatią i świadomością, że Polonia to potrzebuje i potrafi docenić. Osobiście uważam, że takim faktem jest wiadomość już na początku roku, że projekt kontynuowania edycji MERKURIUSZA był zaakceptowany. Podbudowało nas też, że projekt wystawiony przez Klub Polski Lysá nad Łabą przeszedł pozytywną weryfikację i był zaproszony do udziału w konkursach regrantingowych „Aktywni w budowaniu świadomości historycznej na Wschodzie” i „Aktywni w działaniach lokalnych wzmacniających struktury polskości”. Zapraszając do refleksji na wyżej podane tematy, które mogą być w formie korespondencji do MERKURIUSZA i z życzeniami w tych czasach najważniejszego zdrowia, pomyślności i dobrej, czystej myśli

Władysław Adamiec

Poeta, prozaik i rysownik, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli pokolenia Kolumbów, harcmistrz Szarych Szeregów, podchorąży Armii Krajowej, powstaniec warszawski poległy w walce. Jego twórczość spleciona z tragicznym życiorysem dała początek jednej z najbardziej poruszających legend polskiej kultury.

Krzysztof Kamil Baczyński herbu Sas (ps. „Jan Bugaj”, „Emil”, „Jan Krzyski”, „Krzysztof”, „Piotr Smugosz”, „Krzysztof Zieliński”, „Krzysz”; ur. 22 stycznia 1921 w Warszawie, zm. 4 sierpnia 1944 tamże) – polski poeta czasu wojny, podchorąży Armii Krajowej, podharcmistrz Szarych Szeregów, jeden z przedstawicieli pokolenia Kolumbów, w czasie okupacji związany z pismem „Płomienie” oraz miesięcznikiem „Droga”. Zginął w czasie powstania warszawskiego jako żołnierz batalionu „Parasol” Armii Krajowej.

Był synem Stanisława Baczyńskiego, działacza Polskiej Partii Socjalistycznej, żołnierza Legionów Polskich, oficera wywiadu tzw. dwójki WP, pisarza i krytyka literackiego oraz Stefanii z domu Zieleńczyk, nauczycielki i autorki podręczników szkolnych, katoliczki pochodzącej ze zasymilowanej rodziny żydowskiej. Świadomość żydowskiego pochodzenia znalazła później, w czasie Zagłady, odbicie w twórczości poety.

Krzysztof Kamil Baczyński urodził się i mieszkał początkowo w kamienicy przy ul. Bagatela 10. Był chorowity – w dzieciństwie chorował na astmę, miał słabe serce, był stale zagrożony gruźlicą. Od 1931 uczył się w Państwowym Gimnazjum im. Stefana Batorego, a następnie w tej samej szkole w 1937 rozpoczął naukę w nowo utworzonym dwuletnim liceum ogólnokształcącym, w klasie o profilu humanistycznym. W maju 1939 otrzymał świadectwo dojrzałości.

Wybuch wojny uniemożliwił mu podjęcie studiów w Akademii Sztuk Pięknych. Marzył o karierze grafika lub ilustratora. W okresie okupacji niemieckiej mieszkał przy ul. Hołówki 3 (pod numerem 52,

a od 1942 pod numerem 83). Po utworzeniu w 1940 getta w Warszawie pozostał z matką po aryjskiej stronie, ryzykując, w razie wykrycia żydowskiego pochodzenia, rozstrzelanie na miejscu.

LEGENDA

Zastygłem w pomnik ze wzniesionym mieczem

"Są żywoty poetyckie nierozzerwalnie związane z legendą. Trudno jest oddzielić sam tekst dzieła od obrastającej dzieło legendy o autorze", pisała Anna Kamieńska o twórczości Krzysztofa Kamila Baczyńskiego.

A znajdziemy w tej legendzie, jak w każdej tego typu narracji, fakty o mitotwórczej mocy, znajdziemy kolejną w polskiej historii odsłonę romantycznych idei, a także nadpisane przez potomnych wizje tego, co mogłoby być dalej.

Drugi Słowacki?

Podczas jednego z okupacyjnych wieczorów poetyckich do Krzysztofa Kamila Baczyńskiego podszedł Czesław Miłosz i powiedział: "Ty chyba będziesz większy ode mnie". Młody poeta odparł: "Ja już jestem większy od ciebie".

Sam Miłosz tak wspominał Baczyńskiego: „Niech pan sobie wyobrazi Ariela, młodocianego eterycznego Słowackiego, czy raczej ze względu na chorobę astmy, Prousta. Baczyński, kiedy go poznałem i odwiedzałem w domu, u jego matki, był zawsze chory na astmę, dni spędzał w łóżku i w łóżku pisał. Późniejsza jego metamorfoza w żołnierza jest tym bardziej zadziwiająca, jako triumf woli".

Poezja młodych

Poeta zginął jako 23-latek. Nie osiągnął prawdziwej dorosłości, nie zaznał wieku średniego i nigdy się nie zestarzał. Młodość - zakłócona koniecznością tragicznego wyboru - stała się podstawowym elementem legendy Baczyńskiego. I chyba dlatego jego wiersze tak łatwo trafiają do współczesnej młodzieży. Goście audycji w Polskim Radiu wielokrotnie zwracali uwagę, że ta poezja jest niezwykle popularna wśród młodych odbiorców kultury.

Opowieść o żołnierzu-poecie

Chyba każdy, kto mówi dziś o Baczyńskim, musi odnieść się do jego legendy i do pewnego sposobu interpretacji nie tylko jego twórczości, lecz także biografii. Po części jest to skutek marginalizowania osoby poety w okresie PRL. Władze wprowadziły nie zakazały drukować jego wierszy (co więcej, w 1961 roku ukazały się *Utwory zebrane*), ale zależało im na tym, by nie mówić zbyt wiele o ich autorze.

Te zabiegi przyniosły jednak odwrotny skutek. To właśnie wtedy narodziła się żywa do dziś opowieść o żołnierzu-poecie. Po 1989 roku siła jej oddziaływania bardzo wzrosła, a dowodem jej znaczenia jest to, że wciąż prowokuje do polemiki.

MIŁOŚĆ

Ty jesteś moje imię i w kształcie, i w przyczynie

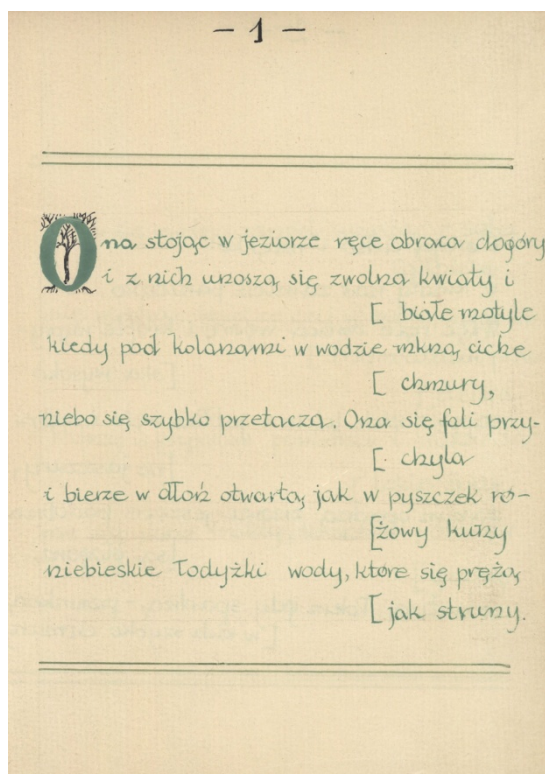
"Basi", "Basience", "Ukochanej żonie". Podobnych zwrotów i przywołań ta twórczość ma bardzo dużo. Poezja Krzysztofa Kamila Baczyńskiego bowiem to piękne i dramatyczne, bo w cieniu wciąż zagrażającej śmierci, świadectwo wielkiej miłości. W centrum świata poety stoi jego żona – Barbara.

Bardzo ważni są dla niego również rodzice. "To od was mam: śmierci się nie boję,/dalej niosąc naręcza pragnień jak spalonych róż", pisał do ojca i matki w jednym ze swoich słynnych wierszy.

Wesele poety

4 czerwca 1942 roku Jarosław Iwaszkiewicz zanotował w dzienniku: "wczoraj odbył się ślub Krzysztofa Baczyńskiego z Basią Drapczyńską (...). Oboje tacy drobni, malutcy, dziecinni, powiedziałem potem, że wyglądało to nie na ślub, a na pierwszą komunię".

Okladka tomiku "Wesele poety" przygotowanego przez Krzysztofa Kamila Baczyńskiego dla żony, 1942

Wiersz "Narieczona" przepisany ozdobnie przez Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, zamieszczony w tomiku dla żony, 1942

TWÓRCZOŚĆ

Chcę pieśni jak burza i ogień

Choć żył tylko 23 lata, zdążył napisać kilkaset wierszy, z których najśłynniejsze są z jednej strony świadectwem katastrofy pokolenia naznaczonego wojną, z drugiej zaś wyrazem miłości do żony Barbary. Ale ta bogata twórczość skłania kolejne pokolenia czytelników do nowych interpretacyjnych poszukiwań.

Krzysztof Kamil Baczyński pozostawił po sobie także wiele fragmentów prozy i setki prac plastycznych będących dowodem talentu, którego rozwój przerwała przedwczesna śmierć.

W okresie okupacji niemieckiej ogłosił 4 tomiki poezji: *Zamknięty echem* (lato 1940), *Dwie miłości* (jesień 1940), *Wiersze wybrane* (maj 1942), *Arkusz poetycki Nr 1* (1944) i składkę *Śpiew z pożogi* (1944) oraz wiele utworów w prasie konspiracyjnej. Jego wiersze pojawiły się także w antologiach poezji wydawanych konspiracyjnie: w *Pieśni*

niepodległej (1942) i *Słowie prawdziwym* (1942).

Uważa się, że dojrzałość poetycką osiągnął jesienią 1942. Uznany powszechnie za jednego z najwybitniejszych poetów czasów okupacji. Jerzy Andrzejewski, jego przyjaciel, zadedykował mu tom opowiadań „Noc”. Na wieść o wstąpieniu Baczyńskiego do oddziału dywersyjnego Stanisław Pigoń powiedział Kazimierzowi Wyce: *Cóż, należymy do narodu, którego losem jest strzelać do wroga brylantami*, a Jerzy Zagórski wspomnienie o nim zatytułował *Śmierć Słowackiego* (1947). Tadeusz Gajcy pisał o nim: *Poeta o nucie dostojnej*. Krzysztof przyjaźnił się z poetą Jerzym Kamilem Weintraubem; dedykował mu wiersz „Jesienny spacer poetów”. Weintraub, podobnie jak Wyka, należał do osób, z którymi Krzysztof rozmawiał o poezji.

KONSPIRACJA

Porzucił studia polonistyczne, aby poświęcić się konspiracji i poezji. Twierdził, że jeśli będzie mu to dane, to do nauki powróci. W mieszkaniu miał skrytkę na broń, w której trzymał Thompsona, dwa Steny, MP 40, granaty, materiały minerskie, a także podręczniki, mapy i prasę konspiracyjną.

Uczestniczył w akcji wykoślenia pociągu niemieckiego (jadącego z frontu wschodniego do Berlina) na odcinku Tłuszcz – Urle (kryptonim „TU”) 27 kwietnia 1944. Akcja ta spowodowała 26-godzinną przerwę w ruchu. Po ukończeniu turnusu Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty „Agricola” rozkazem jej komendanta, por. „Gustawa” z 25 maja 1944 otrzymał stopień starszego strzelca podchorążego rezerwy piechoty^[9]. Jednocześnie był kierownikiem działu poezji miesięcznika społeczno-literackiego „Droga”, wydawanego od grudnia 1943 do kwietnia 1944. Rozkazem dowódcy 2. kompanii batalionu „Zośka” pchor. Andrzeja Romockiego „Morro”, z 1 lipca 1944 zwolniony z funkcji z powodu *małej przydatności w warunkach polowych* z jednoczesną prośbą o objęcie *nieoficjalnego stanowiska szefa prasowego kompanii*. Kilka dni później przeszedł do harcowskiego batalionu „Parasol” na stanowisko zastępcy dowódcy III plutonu 3. kompanii. W „Parasolu” przyjął pseudonim „Krzyś”.

Wybuch powstania warszawskiego zaskoczył go w rejonie pl. Teatralnego – został tam wysłany po odbiór butów dla oddziału. Nie mogąc przedostać się na miejsce koncentracji macierzystej jednostki (Wola – Dom Starców przy Karolkowej), przyłączył się do oddziału złożonego z ochotników, którymi dowodził ppor. „Leszek” (Lesław Kossowski, dowódca reduty „Ratusz-Pałac Blanka” na odcinku kpt. „Gozdawy”).

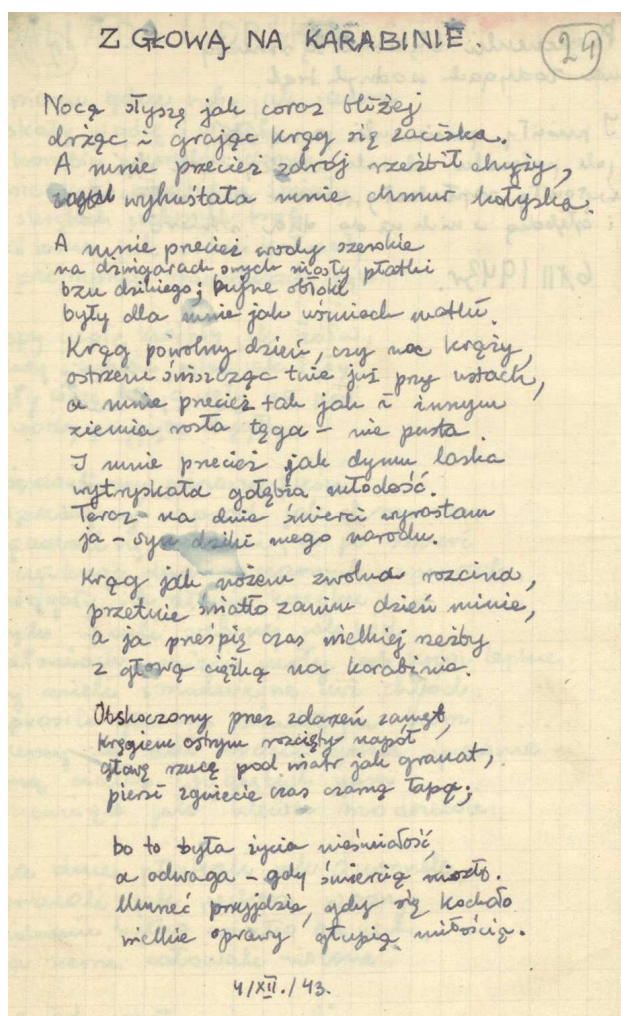
ŚMIERĆ

Krzysztof Kamil Baczyński poległ na posterunku w pałacu Blanka 4 sierpnia 1944 w godzinach popołudniowych (ok. 16), śmiertelnie ranny przez strzelca wyborowego ulokowanego prawdopodobnie w gmachu Teatru Wielkiego. Pochowany pierwotnie na tyłach pałacu. Po wojnie ciało przeniesiono na Cmentarz Wojskowy na Powązkach (kwatery A22–2–25).

"Krzysztof nie żyje, to i ja nie chcę żyć"

W ostatnich dniach sierpnia 1944 roku Barbara Baczyńska została podczas bombardowań trafiona w głowę odłamkiem szkła. Zmarła 1 września. Nigdy nie dowiedziała się, co stało się z jej mężem. Nie mając jednak żadnej wiadomości o nim, była pełna złych przeczuc. Umierając, mówiła: "Krzysztof nie żyje, to i ja nie chcę żyć".

Osobą, która najdłużej nie wierzyła w śmierć Krzysztofa, była jego matka. Nie udało jej się znaleźć ani świadków jego śmierci, ani osób mogących potwierdzić, że przeżył. W poszukiwaniach syna pomagała jej Feliksa Drapczyńska. W styczniu 1947 roku podczas ekshumacji powstańczych mogił pod ratuszem obie kobiety rozpoznały szczątki Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, choć po tylu latach nie było to łatwe.

Pamiętkowa tablica na ścianie Pałacu Blanka

Wg Polskiego Radia i Wikipedii: Władysław Adamiec

Feliks Nowowiejski – kompozytor hymnu numer dwa

75 lat temu, 18 stycznia 1946 zmarł wybitny polski kompozytor, dyrygent, organista i pedagog Feliks Nowowiejski. W powszechnej pamięci kojarzony jest głównie z autorstwem muzyki do wiersza Marii Konopnickiej - "Rota", uznawanego za nieoficjalny "drugi hymn Polski".

Feliks Nowowiejski

Foto: Wikipedia/domena publiczna

Zmarła Maria Koterbska, legenda polskiej piosenki

Maria Koterbska Foto: PAP/Andrzej Grygiel

18. stycznia 2021 w wieku 96 lat zmarła Maria Koterbska - artystka znana z wielu przebojów. Wystąpiła również w filmach "Sprawa do załatwienia" i "Irena do domu!".

"Z wielkim smutkiem przyjąłem wiadomość o śmierci wielkiej damy polskiej piosenki, wspaniałej osoby, wybitnej bielszczanki - Marii Koterbskiej. W imieniu wszystkich

bielszczan rodzinie Pani Marii i jej najbliższym składam wyrazy współczucia. Świat dziś wiele stracił... Dziękujemy za wszystko Pani Mario. Móc Panią znać, to był prawdziwy zaszczyt" - napisał na Facebooku prezydent Bielsko-Białej.

Maria Koterbska to piosenkarka, której przeboje "Brzydula i rudzielec", "Augustowskie noce", "Karuzela", "Parasolki" czy "Serduszko puka w rytmie cha-cha", "Wrocławska piosenka" oraz "Do grającej szafy grosik wrzuć" śpiewała w latach 50. i 60. ubiegłego wieku cała Polska.

Maria Koterbska-Frankl urodziła się 13 lipca 1924 roku w Bielsku. Debiutowała w sylwestrowy wieczór 1949 roku. W latach 50. stała się stałą bywalczynią niedzielnych audycji Radia Katowice "Melodie świata". Kilka lat później, przez dwa sezony występowała też w Teatrze Satyryków w Krakowie; z tego okresu popularna stała się piosenka "Wio koniku". Twórcą jej sukcesu był Jerzy Harald, kompozytor, aranżer, który skomponował m.in. piosenkę "Brzydula i rudzielec".

W 1956 roku zaczęła współpracę z kabaretem literatów Wagabunda, którego była również współinicjatorką. Z kabaretem koncertowała w Europie, a także w USA dla Polonii. Razem z nią na deskach kabaretu występowali Lidia Wysocka, Jacek Fedorowicz, Mieczysław Wojnicki, Bogumił Kobiela czy Mieczysław Czechowicz. Koterbska śpiewała również w programach "Zgaduj zgadula", "Podwieczorek przy mikrofonie" i wielu innych audycjach cyklicznych.

W latach 70. XX wieku nagrała dwie płyty, wystąpiła na Krajowym Festiwalu Polskiej Piosenki w Opolu oraz uczestniczyła w programach rozrywkowych. W latach 80. wielokrotnie zasiadała w jury KFPP w Opolu. W 1987 roku otrzymała Honorowe Grand Prix na tym festiwalu. Pod koniec lat 70. występowała wspólnie ze swoim synem, aktorem Romanem Franklem, który był nie tylko wykonawcą, ale także kompozytorem ich piosenek. W lutym 2013 roku w Bielsku-Białej powstała Bielska Piwnica Artystyczna pod patronatem Marii Koterbskiej.

Źródło YT: "Odejdź smutku" / Agencja Muzyczna Polskiego Radia

Znamy wyniki Wielkiego Plebiscytu Piosenki 95-l...

Słuchacze Polskiego Radia wybrali swoje ulubione utwory spośród 95-ciu polskich piosenek wskazanych przez dziennikarzy muzycznych Jedynki, Dwójki, Trójki i Czwórki. Piosenki, które zebrały największą liczbę głosów, zostaną na nowo zaaranżowane przez znakomitych muzyków - Adama Sztabę i Krzysztofa Herdzina. Utwory w nowych wykonaniach trafią na dwupłytowy album wydany przez Agencję Muzyczną Polskiego Radia. Znajdą się na nim także ulubione piosenki Słuchaczy, w oryginalnych wersjach.

Wyniki plebiscytu

1.	Małgośka - MARYLA RODOWICZ	51227 Liczba głosów
2.	Dziwny Jest Ten Świat - CZESŁAW NIEMEN	41344 Liczba głosów
3.	Cień Wielkiej Góry - BUDKA SUFLERA	37657 Liczba głosów
4.	Mój jest ten kawałek podłogi - MR ZOOB	23468 Liczba głosów
5.	Odpływają kawiarenki - IRENA JAROCKA	21880 Liczba głosów
6.	Zaopiekuj się mną - REZERWAT	13701 Liczba głosów
7.	Nie Pytaj O Polskę - OBYWATEL GC	11626 Liczba głosów
8.	Kiedy Byłem Małym Chłopcem - TADEUSZ NALEPA	10396 Liczba głosów
9.	Deszcz - RENA ROLSKA	9346 Liczba głosów
10.	Wieża radości, wieża samotności - SZTYWNY PAL AZJI	7156 Liczba głosów
12.	O mnie się nie martw - KATARZYNA SOBCZYK	5601 Liczba głosów
13.	Nim Wstanie Dzień - EDMUND FETTING	5272 Liczba głosów

14.	Gdy Mi Ciebie Zabraknie - LUDMIŁA JAKUBCZAK	5208 Liczba głosów
17.	Byłaś Serca Biciem - ANDRZEJ ZAUCHA	4166 Liczba głosów
18.	Zacznij od Bacha - ZBIGNIEW WODECKI	3813 Liczba głosów
20.	Kryzysowa Narzeczona - LADY PANK	2872 Liczba głosów
21.	Autobiografia – PERFECT	2624 Liczba głosów
22.	Cała Jesteś w Skowronkach – SKALDOWIE	2507 Liczba głosów
27.	Dni, których nie znamy - MAREK GRECHUTA	2155 Liczba głosów
28.	Kocham Cię Kochanie Moje – MAANAM	2097 Liczba głosów
31.	Grande valse brillante - EWA DEMARCZYK	1626 Liczba głosów
32.	Tyle Słońca w całym Mieście - ANNA JANTAR	1606 Liczba głosów
33.	Uciekaj moje serce - SEWERYN KRAJEWSKI	1601 Liczba głosów
34.	Słodkiego miłego życia – KOMBI	1400 Liczba głosów
37.	Kwiaty We Włosach - CZERWONE GITARY	1175 Liczba głosów
40.	Tango Milonga - MIECZYŚLAW FOGG	1022 Liczba głosów
41.	Eurydyki tańczące - ANNA GERMAN	945 Liczba głosów
50.	Kochać - PIOTR SZCZEPANIK	683 Liczba głosów
52.	Piosenka Jest Dobra Na Wszystko - KABARET STARSZYCH PANÓW	630 Liczba głosów
53.	Och Życie - EDYTA GEPPERT	596 Liczba głosów
55.	Umówiłem Się Z Nią Na Dziewiątą – BODO	542 Liczba głosów
59.	Bo z dziewczynami - JERZY POŁOMSKI	477 Liczba głosów
62.	Samba przed rozstaniem - HANNA BANASZAK	456 Liczba głosów

63.		
Pamiętasz Była Jesień - SŁAWA PRZYBYLSKA	455	Liczba głosów
64.		
Tolerancja - STANISŁAW SOYKA	438	Liczba głosów
65.		
W Polskę Idziemy - WIESŁAW GOŁAS	432	Liczba głosów
71.		
Miłość Ci Wszystko Wybacz - HANKA ORDONÓWNA	372	Liczba głosów
76.		
Moje Serce To Jest Muzyk - EWA BEM	356	Liczba głosów
79.		
Chodź, Pomaluj Mój Świat - 2+1	352	Liczba głosów
80.		
Jesteśmy Na Wczasach - WOJCIECH MŁYNARSKI	352	Liczba głosów
82.		
Papierowy księżyc - HALINA FRĄCKOWIAK	337	Liczba głosów
84.		
Augustowskie noce - MARIA KOTERBSKA	289	Liczba głosów
88.		
Dumka Na Dwa Serca - E.GÓRNIAK & M. SZCZEŚNIAK	264	Liczba głosów
89.		
Nic Dwa Razy - ŁUCJA PRUS	264	Liczba głosów
91.		
Zielono mi - ANDRZEJ DĄBROWSKI	252	Liczba głosów

Wyboru dokonał Władysław Adamiec wg własnych preferencji. Dla zainteresowanych mogę przesłać kompletną listę.

Hyde Park Civilizace, v sobotu 23. 1. 2021 od 20:05 na ČT24.

Bibiana Szulc-Ach

(přežila Varšavské povstání; přežila Osvětim; přežila v Berlíně jako živý štít) o tom, jak v jedenácti letech přežila v Osvětimi.

O loučení se životem v osvětimských
sprchách.
O kouřících krematoriích.
O čísle 83 600.
O polévce s mrtvými potkany.
O jedenáctileté politické vězeňkyni.
O rampě v Auschwitz-Birkenau.
O náhodném setkání s Mengelem.
O Varšavském povstání.
O živých štítech v Berlíně.
O nejhorších zážitcích.
I o dobré vzpomínce.

Hodiny klečela u zdi.
Jedla polévku s mrtvými potkany.
Vláčela těla zemřelých.
Přežila.

"Bylo tam pět hořících krematorií v srpnu 1944. Strašný odér. Já jsem nevěděla, co to je. Máma říká: to se pálí kosti. A ten žlutý kouř, který se z těch komínů nesl, i oheň tam byl. To bylo strašné. Strašlivý."

„Vězeňkyně nám říkala: vy vyjdete komínem! A malá holčička jí na to povídá: ale já neumím chodit v komíně. Až poté jsem si uvědomila, co se tam děje. A když nám říkala, že matky odešly komínem, tak to už jsem věděla, že i na nás čeká to poslední: ten plyn – Cyklon B a spálení.“

"Já jsem zůstala tam sama, ty všechny mladší děti odešly, a už se nikdy nevrátily."

„Měly jsme pomoci s mrtvolama. Byly na takové platformě, která měla kola, vězeňkyně jí táhly a tlačily. Ale bylo jich málo, tak zavolaly na nás, abychom pomohly. Vjely jsme do baráku, kde byly samé mrtvolky. A my jsme je musely vyhodit z té platformy na štos mrtvých. A další otřesný pohled byl, že zpod těch mrtvol vycházeli potkani. Byli všude. Hrozné.“

Natáčeli jsme v Bílkově vile Galerie hlavního města Prahy, děkujeme také Polskému institutu v Praze

Nasza Bibiana

Telewizja Czeska, zamierzając odnotować przypadający w styczniu Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu, zaprosiła do swego programu Hyde Park Civilizace naszą koleżankę klubową Bibianę

Szulc-Ach. Dzień Pamięci przypada na 27 stycznia, kiedy Armia Radziecka w roku 1945 wyzwoliła obóz koncentracyjny w Oświęcimiu.

Już tylko nieliczne osoby pamiętają z autopsji, jakie koszmarnie warunki w tym obozie panowały. Jedną z nich jest członkini naszego Klubu Polskiego,

Telewizja Czeska zaprosiła Bibianę do atelier rzeźbiarza i architekta Františka Bílka znajdującego się w secesyjnej willi, całkowicie zaprojektowanej przez samego rzeźbiarza.

Rozmowę z Bibianą dotyczącą jej wspomnień z kilkumiesięcznego pobytu w obozie oświęcimskim przeprowadził Daniel Stach, jeden z najlepszych redaktorów telewizji sprawozdawczej Čt24.

W przyciemnionym pomieszczeniu atelier Bílka, wypełnionym leżącymi i stojącymi rzeźbami, siedzieli naprzeciw siebie Bibiana i redaktor Stach. On, niezwykle dobrze przygotowany i zorientowany w temacie oraz w „oświęcimskiej spowiedzi” Bibiany, uczynionej przed czasem dla stowarzyszenia Páměť národa, które gromadzi i archiwizuje dla potomności oryginalne wspomnienia o ważnych wydarzeniach XX wieku. Bibiana odpowiadająca i odkrywająca niektóre swoje wspomnienia z czasów, gdy jako 11 letnia dziewczynka znalazła się wraz ze swoją matką w transporcie osób, które w połowie sierpnia 1944 zostały wywiezione z powstańczej Warszawy do Oświęcimia.

Bibiana mówiła spokojnie, rzeczowo. Czasem aż tak, że człowiekowi marzła krew w żyłach. Okrutny, obozowy etap życia warszawskiej dziewczynki skończył się w połowie stycznia 1945 r., kiedy Niemcy, przeczuwający swój koniec, wywieźli część więźniów z Oświęcimia. Bibiana z mamą dotarły w ten sposób do Berlina. Tam udało im się przeżyć do końca wojny.

Empatyczny redaktor prowadził rozmowę w taki sposób, że nasza koleżanka mówiła o sprawach, o których mawia bardzo rzadko i niechętnie. Nie potrafiła tylko jednoznacznie odpowiedzieć, jak to możliwe, że jako dziecko przetrwała okropne warunki życia, jakim była poddawana przez kilka miesięcy, podczas gdy wiele innych dzieci umierało, prędzej czy później, po przybyciu do obozu. Skromna Bibiana odpowiedziała, że tego nie wie. Tak się po prostu stało.

I otwarcie przyznała, że nie znosi jakiegokolwiek przemocy czy pozostawiania człowieka w ciężkiej sytuacji swojemu losowi. Pomoc innym i życzliwość wobec ludzi to jej podstawowe dewizy życiowe.

Redakcja programu Hyde Park Civilizace poświęconego wspomnieniom Bibiany Szulc - Ach, którego premiera miała miejsce w Čt24 w sobotę, 23 stycznia 2021 o 20.05, uzupełniła go oryginalnymi zdjęciami archiwalnymi i filmami z obozu w Oświęcimiu, z Powstania Warszawskiego i ze zniszczonej Warszawy oraz komentarzami, między innymi dyrektora Instytutu Polskiego w Pradze, Macieja Ruczaja, dotyczącymi Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu.

Dla mnie był to niezapomniany i niezwykle silny w odbiorze program z cyklu Hyde Park Civilizace.

Ewa Klosová

MERKURIUSZ SPORTOWY

TURNIEJ CZTERECH SKOCZNI

PŚ/TCS w Oberstdorfie: Podium Stocha na otwarcie turnieju!

29. 12. 2020 odbył się pierwszy konkurs 69. Turnieju Czterech Skoczni. W rywalizacji wzięło udział siedmiu Polaków. Na podium znalazł się Kamil Stoch!

Na półmetku zawodów prowadził Karl Geiger, który po skoku na 127 metr zgromadził na swoim koncie 139,8 pkt. 3,8 pkt mniej zgromadził zajmujący 4. pozycję – Kamil Stoch. Dwukrotny triumfator niemiecko-austriackich zawodów lądował na 125 metrze.

W finale Polak poszybował na 132,5 metra, dzięki czemu zapisał na swoim koncie 288,3 pkt, co okazało się drugą najwyższą notą konkursu. Zwycięstwa nie dał sobie odebrać Geiger. Niemiec lądował na 136 metrze i 50 centymetrze, dzięki czemu wygrał z notą 291,1 pkt. Czołową trójkę uzupełnił Marius Lindvik (126,5 m; 135,5 m).

PŚ/TCS w Ga-Pa: Triumf Kubackiego!

Dawid Kubacki wygrał noworoczny konkurs Pucharu Świata w Ga-Pa. W drugich zawodach 69. Turnieju Czterech Skoczni wystartowało siedmiu Polaków.

PŚ/TCS w Innsbrucku: Nie milkną noworoczne petardy Polaków !

Kamil Stoch zwycięzcą trzeciego konkursu!

W niedzielne popołudnie, 3. 1. 2021 rozegrano przedostatni konkurs 69. Turnieju Czterech Skoczni. W Innsbrucku triumfował Kamil Stoch.

TCS/PŚ w Bischofshofen: Stoch najlepszy na koniec turnieju! Polak ze Złotym Orłem!

Fot. Skijumping.pl/ Tadeusz Mieczyski

Kamil Stoch wygrał śródowny (6. 1. 2021) konkurs Turnieju Czterech Skoczni w Bischofshofen. Pucharowe punkty zdobyło pięciu Polaków.

Niestety, w Zakopanem i w Lahti Polakom już się tak nie wiodło.

Klasyfikacja Pucharu Świata: (po Lahti)

- 1. Halvor Egner Granerud (Norwegia) 1006
- 2. Markus Eisenbichler (Niemcy) 796
- 3. Kamil Stoch 661
- 4. Robert Johansson (Norwegia) 535
- 5. Anze Lanisek (Słowenia) 504
- 6. Dawid Kubacki 497
- 7. Piotr Żyła 493
- 13. Andrzej Stękała 311
- 31. Aleksander Zniszczoł 81
- 32. Jakub Wolny 78
- 38. Paweł Wąsek 62
- 39. Klemens Murańka 61
- 52. Maciej Kot 17
- 66. Stefan Hula 2
- 68. Tomasz Pilch 1

Klasyfikacja Pucharu Narodów (po 18 zawodach):

1. Norwegia	3496 pkt
2. Polska	3264
3. Niemcy	2746
4. Austria	2304
5. Słowenia	1707
6. Japonia	1616

Szanowni Państwo, Drodzy Klubowicze

Przede wszystkim życzymy wszystkim zdrowia i aby się spełniło to, na co z utęsknieniem czekamy – jak najszybszy powrót do życia w normalnym warunkach, nieograniczonych panującą na całym świecie epidemią.

Niestety, na razie jeszcze nie wiemy, kiedy będziemy się mogli wszyscy spotkać. Tegoroczny karnawał kończy się 16 lutego, a dwa dni po planowanym zakończeniu stanu wyjątkowego. A więc zamiast wspólnej zabawy karnawałowej musimy sobie sami puszczać w domu wesołą muzykę, oglądać w telewizji stare programy rozrywkowe, jak najczęściej rozmawiać z przyjaciółmi przez telefon i wspominać nasze poprzednie zabawy karnawałowe i przeczytać w *Merkuriuszu* o tym, jak bawiono się podczas karnawału w dawnych czasach. A z nastaniem przedwiośnia chyba już będziemy mogli się spotkać w Klubie.

Na ogłoszoną przez nas w listopadzie ubiegłego roku akcję „Moje osobiste wspomnienia o świętym Janie Pawle II” odpowiedziało 10 osób, w tym jedno dziecko – 4,5 letni Jakubek. Z tych wszystkich różnorodnych wspomnień utworzyliśmy księgę pamiątkową, która będzie przechowywana w klubowym archiwum. Uczestnikom tej akcji chcielibyśmy przekazać dyplomy z podziękowaniem na pierwszym uroczystym spotkaniu klubowym – miejmy nadzieję, że będzie to możliwe już w marcu.

A więc jeszcze raz życzymy wszystkim dużo zdrowia i optymizmu. Do zobaczenia jak najszybciej!

Zarząd Klubu Polskiego w Pradze

Szanowni Państwo,

Uprzejmie zapraszam wszystkich chętnych z Waszej organizacji do udziału w międzynarodowej promocji mojej książki *Droga do chwały. Młodość i krąg rodzinny Tadeusza Kościuszki*. Odbędzie się ona online za pomocą komunikatora (Gmail) MEET 13 lutego od godz. 20 czasu polskiego.

Książka została wydana dla uczczenia 275 rocznicy urodzin Naczelnika.

Organizatorami promocji są: Stowarzyszenie Inżynierów Polskich w Kanadzie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie, Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie oraz Centrum Badań Naukowych Instytutu Kultury Regionalnej i Badań Literackich w Siedlcach.

Udział w promocji zapowiedziało wiele środowisk polonijnych, np. z Kanady, Brazylii, USA, RPA, naukowcy z Polski i Ukrainy oraz Kustosz Muzeum Tadeusza Kościuszki w Solurze (Szwajcaria).

Po otrzymaniu informacji o chętnych do uczestnictwa w promocji książki (adresy email), od godz. 19.30 będę wysyłał na indywidualne emaily zaproszenia, w których znajdzie się stosowny link aktywacyjny.

Z poważaniem,

Dr hab. Andrzej Wawryniuk, Profesor PWSZ w Chełmie, Katedra Stosunków Międzynarodowych

Redakcja i skład: Władysław Adamiec
e-mail: w.adamiec@seznam.cz

Merkuriusz Klubu Polskiego rocz. 16/2021 „Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach Zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za granicą”

Wszystkie numery i roczniki można znaleźć na - www.klubpolski.cz -